

III. Závěr

Evropská rada na zasedání v Lisabonu v březnu 2000 stanovila pro Evropu strategický cíl stát se nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomikou na světě. Evropu postihla finanční krize a díky tomu, že se nevzdala svého cíle, se také veřejná podpora stala jednou z velmi aktuálních otázek. Chránit soutěž na vnitřním trhu EU, omezit zneužívání podpory, chránit ekonomicky slabší členské státy, transparentnost poskytování finančních prostředků potřebným podnikům a odvětvím a v neposlední řadě ochránit spotřebitele, toto jsou obecné funkce regulace veřejné podpory, které v době finanční krize ještě posílily. Období právě přicházející ekonomické recese zajisté bude testovat odhodlanost řídicích orgánů EU odolat „svodům“ velkých finančních injekcí a masivních podpor. V této práci jsem nastínila pro i proti a zevrubně popsala mechanismy, které v právu „veřejných podpor“ působí. Pro právníky pak bude zajímavé sledovat přístup soudních institucí EU k veřejné podpoře v době krize.

Fenomén veřejné podpory, pokud se jím zabýváme okrajově, zdá se být „okrajový“, když však začneme tuto problematiku podrobněji studovat, zjistíme, že zasahuje do nesmírné škály činností, dotýká se obrovského počtu lidí a zde tekoucí peněžní sumy jsou také z pohledu makroekonomů mimořádně vysoké.

Podle vyjádření JUDr. Michaela Kincla, experta pro oblast veřejné podpory v ČR „je to se zdroji informací v oblasti veřejné podpory dost těžké“. Souvisí to především s dynamikou a rychlým rozvojem. Ve své práci jsem proto čelila zásadnímu deficitu zdrojů. V ČR existuje jen několik publikací věnujících se veřejné podpoře a to ještě jen některým jejím aspektům.

Důkazem „hladu“ po informacích v této problematice budiž například i konání mezinárodní konference, jako součásti programu českého předsednictví v Radě EU, tzv. Den veřejné podpory (State Aid Day), které se účastnila více než stovka odborníků z České republiky a dalších zemí Evropské unie, konané 5 dní před termínem odevzdání této diplomové práce. Na akcích tohoto typu téměř vždy vzejdou vůdčí myšlenky, které ovlivní celkový vývoj.

Jednou z takových je například: *“Pravidla veřejné podpory by neměla být rigidní, mělo by se o nich naopak diskutovat a přibližovat je tak představám členských států.”* (Humbert Drabbe, Evropská komise, ředitelství pro hospodářskou soutěž, státní pomoc).

Mezi další stěžejní témata patří legislativní změny chystané v České republice. *„Dle nového zákona budou mít poskytovatelé povinnost případy podpor konzultovat s ÚOHS s tím, že naše lhůta pro vyjádření bude pětidenní. Poskytovatel bude nově povinen vymáhat podporu, která je neslučitelná s právem Evropských společenství“* (Kamil Rudolecký, první místopředseda ÚOHS).

Mezi dalšími vývojovými trendy je dobré povšimnout si snahy vybudovat společnou evropskou platformu pro národní instituce zabývající se veřejnou podporou, ujasnit jurisdikci či vytvořit centrální registry pro podpory de minimis.

Nelze opomenout význam národních soudů. *„Soukromoprávní žaloby jsou velice efektivním nástrojem kontroly, přesto tato forma není v České republice příliš využívána. Soud přitom může zamezit realizaci podpor, nařídít její navrácení či přirknout náhradu škody“* (Kamil Rudolecký, první místopředseda ÚOHS).

Úloha národních soudů při prosazování pravidel v oblasti veřejné podpory je záležitostí nikoli novou, naopak v praxi dávno platnou, nicméně Komise zjistila, že zúčastněné strany o ní nic neví, proto nedávno předložila k připomínkování návrh nového předpisu.

Já vidím veřejnou podporu jako zlatou minci, která má rub a líc a záleží na subjektu, který ji „má v ruce“ jak účelně a prospěšně s ní naloží. Pokud ji bude chtít využít ve svůj prospěch nebo dá-li na skupinu lobbyistů, dá se tento postup lehce interpretovat jako zneužití, avšak, má-li na mysli prospěch veřejný (nejen v mikroregionálním pojetí, je potřeba zde uvažovat extenzivně o občanech státu, Evropské unie i všech zemí světa, je zde potřeba mít rozšířené vědomí a vidět i tuto nevyhnutelnou provázanost), je podpora dobrým sluhou. Tyto tendence se právě projevují celkem zřetelně v době krize, kdy také reaguje Evropská komise *„Dočasným rámcem Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financování za současné finanční a hospodářské krize.“*

Výskytu obtíží, v tomto případě finanční krize jsme zatím neuměli zabránit a je na zvážení, zda by to bylo vlastně žádoucí, protože právě problémy umožňují zabývat se hlouběji než

obvykle podstatou, principem a zohlednit vnitřní logiku systému při samotném řešení sporných otázek. Tyto obtížné situace, jsou-li řešeny uváženě, posilují soudržnost a inovují přístupy.

K dobrému hospodaření s touto „zlatou mincí“ je potřeba také dobré synergie, která předpokládá informovanost jak na straně poskytovatele, tak na straně příjemců (i možných) a jejich efektivní komunikace. Cestu dobrého vývoje vidím právě v pořádání konferencí, seminářů, sdělováním informací prostřednictvím internetu a jiných médií, přístupnost a otevřenost vzájemnému tvůrčímu dialogu.

Vše je záležitostí argumentace a konkrétního případu...

Na samotný závěr mi dovoluji zmínit se o postupu mé práce, jakožto činnosti, díky níž práce vznikla. Na počátku zrodu stojí vize, která se začíná realizovat nacházením zdrojů, jež nejlépe odpovídají mým požadavkům na práci. Jsou to zdroje různého charakteru – v prvopočátku stojí konzultace s vedoucím mé diplomové práce JUDr. Radimem Boháčem, PhD., kterému vděčím za schválení práce, poskytnutí prostoru ve volbě zaměření v hranicích tématu a motivaci jeho kladným, konstruktivním přístupem, dále pak od konzultací s odborníkem na veřejnou podporu JUDr. Michaelem Kinclm (pro zájemce o tuto problematiku mohu vřele doporučit jím pořádané semináře zaměřované na aktuální vývoj a změny), přes listování v odborných časopisech, rešerše knihovnických databází, surfování na téměř až nepředstavitelném počtu internetových stránek po listování ve starých přednáškách a seminářích z práva evropského a práva mezinárodního veřejného. Zdrojů informací jsem našla tolik, že k jejich celkové citaci by bylo potřeba pár stran navíc, proto se omezují na ty nejpřínosnější. Práce vznikala v mysli dlouhodobějším studiem materiálů a jejich analýzou, z čehož pak byla synteticky převedena do samotného psaného textu. Těší mne, že jsem zvolila toto téma, ať už pro jeho rozšířenost, používání, aktuálnost a věřím, že má práce bude přínosem svého druhu.